

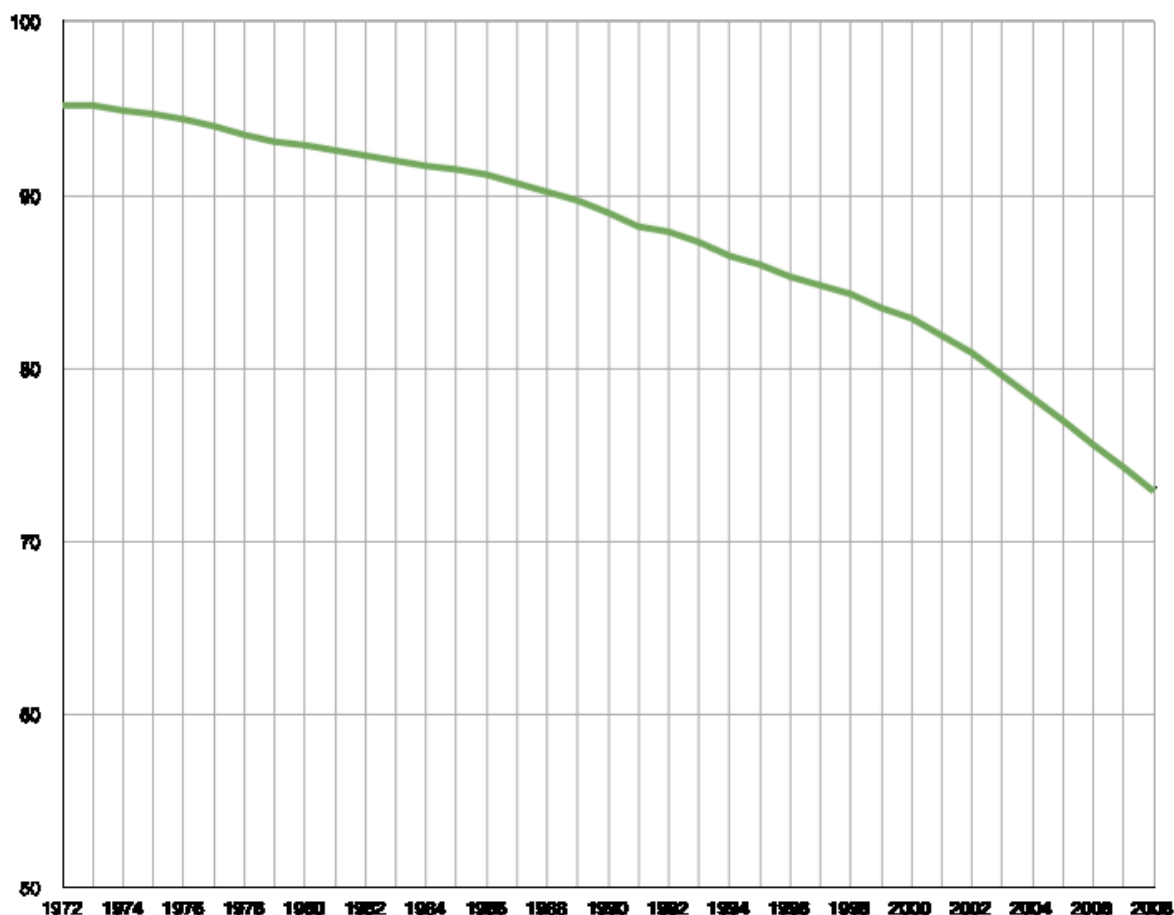
Jag kommer här inte att beröra den icke-lutherska frikyrkligheten - som i Sverige är större än i de övriga nordiska länderna - utan hålla mig till de lutherska kyrkorna, församlingarna och organisationerna. I mitt föredrag imorgon kommer jag att något beröra den andliga tendensen i svensk kristenhet som helhet.

Svenska kyrkan

Den traditionella bäraren av luthersk tro i Sverige är förstås Svenska kyrkan. Jag blev medlem i den kyrkan 1972 genom att födas som svensk medborgare. Det året tillhörde 95,2 % av Sveriges befolkning Svenska kyrkan, som fram till år 2000 också var statskyrka. Som tabellen nedan visar har andelen av Sveriges befolkning som tillhör Svenska kyrkan sedan dess minskat år för år och var år 2008 nere i 72,9 %.

1972	7 754 784	95,2
1973	7 755 295	95,2
1974	7 752 279	94,9
1975	7 770 881	94,7
1976	7 779 940	94,4
1977	7 763 768	94,0
1978	7 742 678	93,5
1979	7 728 939	93,1
1980	7 690 636	92,9
1981		
1982	7 691 967	92,3
1983	7 687 152	92,0
1984	7 679 893	91,7
1985	7 629 763	91,5
1986	7 602 193	91,2
1987	7 662 027	90,7
1988	7 577 450	90,2
1989	7 628 914	89,7
1990	7 630 350	89,0
1991	7 627 159	88,2
1992	7 639 577	87,9
1993	7 630 981	87,3
1994	7 623 073	86,5
1995	7 601 194	86,0
1996	7 546 757	85,3
1997	7 505 930	84,8
1998	7 464 990	84,3
1999	7 399 915	83,5
2000	7 360 825	82,9
2001	7 285 101	81,9
2002	7 220 694	80,9
2003	7 143 292	79,6
2004	7 052 886	78,3
2005	6 967 498	77,0
2006	6 893 901	75,6
2007	6 820 161	74,3
2008	6 751 952	72,9

Statistiken visas nedan i diagramform i procent.

Andelen kyrkomedlemmar som utträder ur kyrkan har under 2000-talet legat på 0,7- 0,8 % per år, med en topp år 2004 och 2005 på 1,1 % resp. 1,0 %. Fjolåret, som inte hunnits införas i ovanstående statistik, innebar en ny topp vad gäller utträden. Mellan 1 november 2008 och 31 oktober 2009 trädde omkring 72 000 personer ur Svenska kyrkan, vilket innebar drygt en procent av medlemmarna. De flesta som utträder är män och oproportionerligt många är dessutom högavlönade i medelåldern. Vad detta innebär för Svenska kyrkans ekonomi, som bärs upp av medlemmarnas inkomstbaserade avgifter, förstår vi alla.

När det gäller gudstjänstbesök deltar en procent av befolkningen i söndagsgudstjänsten.

Teologiskt och andligt sett är Svenska kyrkan helt avfallen. Den torde vara den mest liberala och sekulariserade kyrkan av alla världens större kyrkor. I höstas omdefinierade man äktenskapet till att bli könsneutralt genom sitt högsta beslutande organ, Kyrkomötet. Svenska kyrkan fick i fjol också sin första öppet homosexuella biskop, då en lesbisk kvinna blev biskop i Stockholm.

Inomkyrkliga rörelser

EFS, Evangeliska fosterlandsstiftelsen, är den stora inomkyrkliga rörelsen med ca 16 000 medlemmar. Rörelsen är kraftigt liberaliserad och i jämförelse med normallinjen i Svenska kyrkan kan man endast tala om gradskillnader och en viss eftersläpning vad gäller anammandet av nymodigheter som bryter av mot biblisk kristen tro. Man har sedan länge full acceptans för kvinnliga präster och är kluven i homosexfrågan. EFS kan inte räknas till den bekännelsetrogna lutherdomen i Norden.

ELM-BV, tidigare Bibeltrogna Vänner, når genom sin verksamhet ca 3 000 personer i Sverige. Det är alltså inte 3 000 medlemmar, utan 3 000 "betjänade" som termen lyder då man

rapporterar till myndigheterna för ekonomiskt bidrag etc. ELM-BV bedriver mission i Etiopien, Eritrea, Kenya och Peru. ELM-BV har i södra Sverige i vissa sammanhang på lokalplanet blivit allt mer öppet för samarbete med andra, exempelvis EFS. Nyligen har en omorganisation skett där ELM Nord och ELM Syd blivit mer självständiga i förhållande till riksorganisationen och till varandra. Generellt kan man säga att ELM Nord, som är den betydligt mindre delen, bättre förvaltat det lutherska och rosenianska arvet än ELM Syd. ELM Nord har goda och täta kontakter med Missionsprovinsen.

Högkyrkligheten är framför allt organiserad i AKF, Arbetsgemenskapen för Kyrklig Förnyelse. Den lutherska högkyrklighet som t.ex. G.A. Danell och Bo Giertz stod för är idag vad jag förstår närmast utdöd och det är mycket romvänliga stämningar som råder. AKF verkar dock vara på tillbakagång både i bekännelsekraft och vad gäller verksamhet.¹

Gammalkyrkligheten är väl nästan helt utdöd i den vanliga svenskkyrkliga församlingsstrukturen. Det finns förstås enskilda gammalkyrkliga präster, men endast några få *församlingar* i Göteborgs och Växjö stift där gammalkyrkligheten lever och präglar kyrkolivet. P.g.a. kyrkopolitiskt motstånd och prästvignings- och befodringsstopp för kvinnoprästmotståndare sker ingen nyrekrytering av präster. Till gammalkyrklighetens heder skall sägas att den inte kompromissat med de modernistiska strömningarna, vilket skett inom högkyrkligheten. Nästan död inom den vanliga svenskkyrkliga organisationen lever denna rörelse vidare på ett livskraftigt sätt inom Missionsprovinsen.

Kyrkliga Förbundet för Evangelisk-luthersk tro, som ger ut tidningen Kyrka och Folk och i huvudsak får sägas vara gammalkyrkligt, har p.g.a. avfallet inom folkkyrkan under det senaste dryga decenniet börjat med egen regelbunden gudstjänstverksamhet på flera platser i Sverige. Den största gudstjänstgemenskapen, Stigen utanför Uddevalla, som kan samla uppemot hundra gudstjänstbesökare, är samtidigt en koinonia inom Missionsprovinsen.

Den karismatiska rörelsen i Svenska kyrkan heter OAS-rörelsen. Det är väl den enda rörelse som man kan säga verkligen har vind i seglen, som går framåt och samlar tusentals människor till sina större möten. OAS-rörelsen har inga medlemmar utan finansierar sin verksamhet genom frivilligt ekonomiskt stöd från sympatisörer. OAS-rörelsen är utpräglad ekumenistisk, vilket jag kommer att tala mer om imorgon.

Laestadianismen är i Sverige huvudsakligen företrädd av väst- och östlaestadianismen. Här skall endast nämnas östlaestadianerna.² De har ca 20 fridsförbund i Tornedalen, samt även några söderöver. I Sverige finns ca 3 000 – 5 000 i rörelsen (i Finland ca 6 000). I Haparanda, en av de större församlingarna, har man p.g.a. avfallet i Svenska kyrkan börjat med egen sakramentsförvaltning. Det finns planer på att ansluta sig till Missionsprovinsen, men det kommer nog i så fall att ske successivt person för person, och inte kollektivt.³

¹ Som exempel på sviktande bekännelsekraft kan nämnas att präster verksamma i AKF kan kompromissa i ämbetsfrågan, d.v.s. utlova att man kommer att samarbeta med kvinnliga präster, för att kunna bli utnämnda till kyrkoherdar. Vidare är en teologie professor, som stöder homosexvälsignelse, verksam och anlitad inom rörelsen. Tillbakagången vad gäller verksamheten visar sig i att de årliga kyrkodagarna, som hållits i Uppsala sedan 1959, och som varit något av rörelsens kraftsamling, i fjol hölls för sista gången.

² Västlaestadianerna, även kallade de förstfödda, har ca 25 000 bekännare i världen varav några tusen bor i Sverige. Flest västlaestadianer finns idag i USA, över 10 000. Moderförsamlingen är i Gällivare, varifrån råd och anvisningar utgår till de olika församlingarna. De har tidigare anlitat Svenska kyrkans präster för sakramentsförvaltning, men p.g.a. det stora avfallet ombesörjer sedan 2001 rörelsens egna predikanter dop- och nattvardsförvaltningen. Frågan om medlemskapet till Svenska kyrkan får medlemmarna själva ta ställning till var och en för sig. Min gissning, utifrån viss kontakt med rörelsen, är att de allra flesta fortfarande är kvar som medlemmar.

³ På en fråga angående den framtida relationen till Svenska kyrkan, som jag inför denna presentation ställde till en av ledarna inom rörelsen, fick jag detta svar, som ju är synnerligen intressant:

”Laestadianismen har kännetecknats av ett nära samarbete präst - lekman i gången tid. Tyvärr, numera har genom Sv. Kyrkans avfall kontakterna blivit sämre, och många har gått ut från Svenska kyrkan. Vi är flera som stödjer Missionsprovinsen. Relationen med Sv. Kyrkan tycks vara historia, på grund av dess avfall från Skriftens

Den allra största laestadianska rörelsen, gammallaestadianerna, som består av minst 100 000 personer med kraftig tyngdpunkt i Finland, finns i Sverige i några fridsföreningar som tillsammans har ca 1 000 personer. Den är en gren av östleaestadianismen.

Slutligen skall ju även Missionsprovinsen nämnas bland de inomkyrkliga rörelserna. Eftersom vi har missionsbiskopen Roland Gustafsson, den främste företrädaren för Missionsprovinsen, med oss på denna konferens, ser vi fram emot en fylligare presentation imorgon.

Innan vi går över till de lutherska kyrkorna och församlingarna skall ELS, Evangelisk-Luthersk Samling, nämnas. ELS står i någon slags mellanställning i det att man är helt och hållet fristående från Svenska kyrkan, samtidigt som de flesta fortfarande är medlemmar där. ELS bildades som en konservativ bibeltrogen utbrytargrupp ur EFS i början av 1970-talet.

Lutherska frikyrkor och församlingar

Den största lutherska frikyrkan i Sverige är LBK, Lutherska bekännelsekyrkan. Den har idag ca 250 medlemmar i sex församlingar och betjänas av sex präster, dock inte en präst/församling. Genom sin anslutning till CELC, The Confessional Evangelical Lutheran Conference, står LBK i en internationell gemenskap med ca 450 000 medlemmar över hela världen. Inom CELC är Wisconsinssynoden i USA den helt dominerande kyrkan med över 400 000 medlemmar. LBK har alltså internationella kontakter och har haft amerikanska präster i sina församlingar och amerikanska lärare vid Biblicum, som är LBK's teologiska utbildningsanstalt. För tillfället ligger dock prästseminariet nere.

ELBK, Evangelisk-Lutherska Bekännelsekyrkan, med sina tre svenska och en norsk församling, uppstod genom en brytning inom LBK 1987. ELBK har drygt ett 50-tal medlemmar som betjänas av fyra präster. Kyrkan står i kyrkogemenskap med Lutherska Församlingen i Stockholms- resp. Umeåområdet.

Lutherska Konkordiekyrkan är en liten kyrka med ca 30 medlemmar. Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige, som leddes av Tom G.A. Hardt, torde vara av samma eller ännu mindre storlek. Dessa två små kyrkor står sedan 2005 i inbördes kyrkogemenskap.

Silverdalens Evangelisk-Lutherska Församling och Lutherska Församlingen i Stockholms- resp. Umeåområdet är tre förhållandevis små församlingar. Genom Elsin-arbetet har de – eller ”vi” skall jag säga eftersom jag själv är präst i Lutherska Församlingen i Stockholmsområdet med ca 50 medlemmar – kontakt med varandra och samarbete kring vissa saker. ELBK är med som observatörer i Elsin. S:t Johannes församling här i Vasa och den Danska Frikirken är också med i Elsinarbetet. Mer om Elsin får dess ordförande Åke Nilsson berätta imorgon kväll.

Vallberga Evangelisk-Lutherska Församling bildades 1998 som en församling inom BV. Den är mycket liten och ligger i södra Halland.

Allra sist skall även Sydöstra Smålands Lutherska Församling nämnas. Den är något så ovanligt som en gammalkyrklig, pietistisk fri församling. Den bildades kring millenniumskiftet p.g.a. det trängda läget i Svenska kyrkan. Församlingen har predikoutbyte med ELS .

lära. Missionsprovinsen är en möjlighet att återgå till tiden före 1957 och med detta har vi möjlighet att få tillgång till kristna präster i samarbete med lekmän och en hel gudtjänstgemenskap - Ordet och sakramenten. Genom att ingå i en gemenskap med Missionsprovinsen, så byter vi endast etikett - fr. Sv. Kyrkan till Missionsprovinsen. Min tanke är att vi blir en del som gör detta, sedan kan fler och fler inom kristenheten ansluta sig.”